

Szenteleky Kornél és a fiatalok

A jugoszláviai magyar irodalom és az egész magyar kisebbség fájó kegyelettel ülte meg augusztus 20-ikán Szenteleky Kornél halálának első évfordulóját. Ma már tisztán, a maga teljes nagyságában láthatjuk és értékelhetjük Szenteleky Kornél kulturális munkáját, amelynek eredményét még hosszú ideig érzi és élvezi a kulturában szükkölködő vajdasági televenyfeld.

Szenteleky Kornél páratlanul sokoldalú tevékenységet fejtett ki. Munkásságában nagy figyelmet fordított a magyar ifjúság nevelésére és irányítására is. Szerette az ifjúságot, mert azt tartotta, hogy a nagy világégésben kifáradt és az élet ezernyi más szenvedésében megtépázott öregek már nem rendelkeznek elegendő erővel és frissességgel, hogy az emberiség nagy és nemes eszméit, amelyek a világháborúban porbaestek és vérrel keverődtek be, újra zászlajukra tüzzék és diadalra vigyék. Az ifjúságtól várta Szenteleky Kornél a merész lendületet és a kezdeményezést. Az ifjúság fejlődését szeretettel és aggodalommal figyelte. Volt oka aggodalomra is, mert a jugoszláviai magyar ifjúság jó része már nem járt magyar iskolákat és nem ismerte a magyar helyesírást sem, arról nem is beszélve, hogy a magyar irodalomról és művészetéről csak homályos sejtése volt. Ezt az ifjúságot ösztökélte Szenteleky arra, hogy ismerje meg saját kultúrája kiváló értékeit, szívja magába a magyar irodalom és kultúra nemes hagyományait és az abban rejlő nagy erő segítségével fogjon a kultúra továbbfejlesztéséhez, a jobb és boldogabb emberi életfeltételek megteremtéséhez.

Szenteleky Kornél a szabadelvűség legnemesebb hagyományait ápolta. Nem nézte az egyént és életkörülményeit, csak a tiszta, irodalmi és emberi értéket kereste. Lapjaiban mindenféle világnézetű író számára teret adott, csupán az volt a kikötése, hogy amit az író produkál, az érték legyen. Nem akadályozta meg a véleményt a meggyőződés szabad kialakulását, sem a szabad véleménynyilvánítást, de arra vigyázott, hogy esztelen túlzások ne fejlődjenek a szabadvéleménynyilvánításból. Nem zsarnok irodalmi vezér volt, hanem megértő és irányító európeér, aki meg volt győződve arról, hogy kitartó munkával a kisebbségi magyarság is mutathat fel maradandó irodalmi és általános kulturális értéket.

Szenteleky sohasem lankadó erővel mindig az újat és jobbat

kereste. Cikkeiben folyton figyelmeztetett, hogy ne tespedjünk a dolgok tarthatatlanná vált régi rendjében, hanem mindig új és jobb dolgok felfedezésére és elérésére törekedjünk; friss lendületet és szabad eszmei levegőt vigyünk munkálkodásunkba, ne gátoljon bennünket semmiféle maradi meggondolás és féltékenység. Bátor gondolkodást és bátor hitvallást követelt Szenteleky, aki teljesen át-érezte és hirdette azt, hogy a sors küzdő szerepet szánt nekünk, amelyben szükség van a bátor kiállásra és elveink szabad vallására. Nem oktalan vakmerőséget követelt, hanem őszinte férfias önismertet és véleménynyilvánítást.

Ezért szerette a fiatalokat, mert bennük remélte a bátor és szabad szellem megvalósulását. Szenteleky útmutatásait érdemes újra és újra emlékünke idézni és megszívlelni.

Tóth Bagi István

Bencz Boldizsár:

Vád

„Valamikor arcomba ért a hajad,
„valamikor számon megforrott a szád,
„úgy tapadt hozzá, mint tüzes átok,
„égetett,
„egy egész embert leforrázott,
„De mert sírt,
„de mert könnyes volt,
„néma, zárt, mint a sírbolt: —“
„valamit nagyon-nagyon titkolt.“
„Ma már tudom mi volt“
„az álcás, a titkos“
„és rád emelem az újjam“
„és vádollarak.“
„Gyilkos!“

(Algir, 1934 nyarán)